

KORSHOLM
MUSTASAARI

MUSTASAAREN JA VÖYRIN KUNNAT

Tekoälysuositukset perusopetuksen oppilaille

Sisällys

1.	Mitä tekoäly on?	1
1.1	Mikä tekoälyjärjestelmä on?	1
1.2	Mitä kehotteet ovat?	2
1.3	Tekoälytyökalut koulukäytössä	2
2.	Tekoäly koulutyössä	2
2.1	Liikennevalomalli	5

1. Mitä tekoäly on?

Tekoälyllä tarkoitetaan sitä, kun tietokoneet ja laitteet saadaan ajattelemaan ja oppimaan asioita ihmisen lailla. Tästä esimerkkejä ovat kielten ymmärtäminen, kasvojen tunnistaminen kuvista, pelien pelaaminen ja katselu- ja kuuntelusuositukset.

Tekoäly käyttää erityisiä ohjelmia, joita kutsutaan **algoritmeiksi**. Niiden kouluttamisessa on käytetty valtavia määriä esimerkkejä – tuhansia kuvia ja virkkeitä – jotta ne oppisivat, miltä asiat näyttävät tai miten ne toimivat. Tätä kutsutaan **koneoppimiseksi**, ja se on lähes sama asia kuin se, että oppii uutta harjoittelemalla.

Tekoälyä käytetään nykyisin jo monissa tutuissa asioissa:

- Ääniavustajat (esimerkiksi Siri tai Google Assistant)
- Itseajavat autot
- Pelit, joissa pelataan tietokonetta vastaan
- Kasvoja tunnistavat tai kielten välillä kääntävät ohjelmat.

1.1 Mikä tekoälyjärjestelmä on?

Tekoälyjärjestelmä on älykäs tietokoneohjelma, joka voi oppia asioita myös sen käyttöön ottamisen jälkeen. Se kerää tietoa, analysoi sitä ja päättää, mitä tekee. Tekoälyjärjestelmä pystyy esimerkiksi tekemään ehdotuksia, arvaamaan tai tekemään päätöksen jostakin asiasta. Tekoälyjärjestelmä voi vaikuttaa sekä todellisen elämän asioihin (vaikkapa robottina tai autonä) että näytöllä tapahtuviin asioihin (pelissä tai ohjelmassa.) Tekoälyjärjestelmä toimii niin, että se laskee siihen syötetyn datan perusteella, mikä olisi todennäköisin vastaus. Jos järjestelmän kouluttamisessa on käytetty huonolaatuista dataa, vastaukset voivat olla virheellisiä. Tekoälyjärjestelmä saattaa sisältää vinoumia (esimerkiksi vahvistaa kaavamaisia käsityksiä) tai se voi keksiä ja satuilla asioita. Tämän vuoksi ihminen ei voi koskaan täysin luottaa tekoälyyn.

1.2 Mitä kehotteet ovat?

Jotta tekoälyohjelma tekisi jotakin, sille pitää antaa kehotteita (prompteja). Kehote voi olla ohje tai kysymys, jotta tekoäly pystyy vastaamaan kysymykseen, tuottamaan tekstin tai tekemään jonkin tehtävän. Tekoälyn antama vastaus riippuu täysin sille annetuista kehotteista. Kehotteet annetaan chat-keskustelun muodossa, ja jos vastaus ei ole hyvä, siihen voi pyytää parannuksia. Tehokkaita kehotteita on hyvä harjoitella.

Esimerkkejä tekoälypalveluista ovat ChatGPT, Microsoft Copilot, Google Gemini, Duck AI Chat, Claude ja Apple Intelligence. Ne pystyvät tuottamaan tekstiä, kuvia, ääntä ja muita asioita sen perusteella, mitä ne ovat oppineet niihin syötetystä datasta.

1.3 Tekoäly koulukäytössä

Oppilailla on käytössä seuraavat tekoälypalvelut:

- Luokat 1–6: Larabot.se, Duck AI Chat
- Luokat 7–9 (13-vuotiaasta alkaen): Microsoft 365 Copilot, Duck AI Chat
- Digitaalisiin oppimateriaaleihin sisältyvät tekoälytyökalut.

2. Tekoäly koulutyössä

Miten ja milloin tekoälyä saa käyttää koulutyössä? Mihin tarkoituksiin tekoälyä saa käyttää?

Saat käyttää tekoälyä apuna (opettajan antamien ohjeiden mukaisesti)

- ideoimisessa ja työssä alkuun pääsemisessä
- vaikeiden sanojen, käsitteiden tai ohjeiden ymmärtämisessä
- sanojen harjoittelussa tai kielioppiasioissa
- kun esimerkiksi haluat ymmärtää, miten vaikeat matematiikan tehtävät voidaan ratkaista
- jos haluat parannusehdotuksia kirjoittamaasi tekstiin.

Käytä tekoälyä näin opettajan antamia ohjeita noudattaen:

- Tekoälytyökaluja saa käyttää oppimisen tukena, jos toisin ei ohjeisteta.
- Kerro avoimesti, miten olet käyttänyt tekoälyä.
- Tekoälyä saa käyttää esimerkiksi omaan käyttöön tarkoitettujen tekstien kääntämiseen. Kieltenopetuksessa saattaa olla eri säännöt.
- Voit käyttää tekoälyä omien tekstiesi kieliasun muokkaamiseen, jos toisin ei ohjeisteta.

Älä käytä tekoälyä näin

Mitä ei saa tehdä?

- Et saa kopioida tekstiä suoraan tekoälypalvelusta ja sanoa kirjoittaneesi sen itse.
- Et saa käyttää tekoälyn tuottamia kuvia ja väittää niitä omiksesi.
- Tekoälyn vastauksiin ei kannata luottaa täysin. Tekoäly voi olla väärässä, joten sinun täytyy ajatella itse ja tarkistaa sen antamat tiedot ja väittämät.
- Älä koskaan syötä tekoälypalveluun henkilötietoja tai yksityistä taikka arkaluonteista tietoa.
- Et saa syöttää tekoälypalveluun tekijänoikeussuojattua materiaalia. Itse tuottamaasi materiaalia saat tekoälyyn syöttää.

Vilppi tekoälyn avulla

- Jos esität tekoälyn tuottamaa teksti-, kuva-, ääni- tai videoaineistoa omanasi, se katsotaan vilpiksi kuten kaikki kopiointi (katso järjestyssäännöt).

Kunnioitus ja yksityisyys – miten suhtautua tekoälyllä tuotettuun materiaaliin?

- Et saa luoda ja levittää väärää tietoa. Et saa myöskään levittää jonkun toisen luomaa väärää tietoa.
- Kunnioita toisia ihmisiä, vältä haitallista materiaalia. Älä julkaise mitään, mitä et haluaisi toisten levittävän sinusta.
- Ota huomioon, että tekoäly voi keksiä ja satuilla asioita, jotka eivät ole todellisia tai totta.
- Tarkista aina ennen kuin jaat tietoa, että se on oikeaa. Kerro aina, mitä lähteitä olet käyttänyt.

Läpinäkyvyys – kerro, miten olet käyttänyt tekoälyä

Jos olet käyttänyt tehtävässä tekoälytyökalua, kerro miten, mitä työkaluja ja miksi.

Tekoälytyökalu ei itsessään ole tiedonlähde.

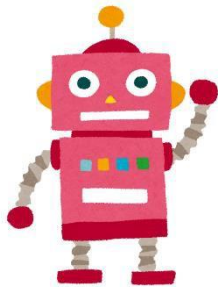
Esimerkki siitä, miten kerrot käyttäneesi tekoälyä

”Tässä tehtävässä olen käyttänyt tekoälytyökalua (*kerro mitä työkalua*)

- tehtävän rakenteen suunnitteluun
- kielen ja kieliopin parantamiseen
- palautteen saamiseen teksteistäni.”

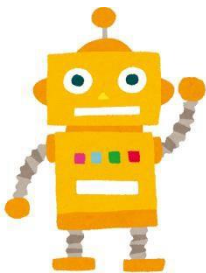
2.1 Liikennevalomalli

Liikennevalomalli kertoo, saako tehtävässä käyttää tekoälyä ja millä tavoin. Opettaja kertoo, mitä liikennevaloa kussakin tehtävässä täytyy noudattaa.

PUNAINEN – Tekoälyn käyttö on kielletty.

Tehtävä tehdään ilman tekoälyn apua. Käytä vain omia tietojasi, taitojasi ja ajattelukykyäsi. Tekoälyn käyttö katsotaan vilpiksi.

KELTAINEN – Tekoälyä voi käyttää. Käytöstä pitää kertoa!

Tehtävässä voi käyttää tekoälyä. Kerro opettajan ohjeiden mukaan selkeästi, miten tekoälyä on käytetty, ja arvioi kriittisesti lopputulosta. Kertomatta jättäminen katsotaan vilpiksi.

VIHREÄ – Tekoälyn käyttö on sallittu. Käytöstä pitää kertoa!

Tehtävässä on käytettävä tekoälyä. Kerro opettajan ohjeiden mukaan selkeästi, miten tekoälyä on käytetty, ja arvioi kriittisesti lopputulosta. Tehtävän arvioinnissa otetaan huomioon myös tekoälyn käyttö.